

Claudia Roskam: 'Bitterballen' Hoe een demente ex-politica haar euthanasie bevocht. Uitgeverij Brave New Books/ Claudia Roskam, 2016. ISBN 9789402142808 (Dementie/ Alzheimer/ Euthanasie/Levens einde/PO) Zie ook www.bravenewbooks.nl

Soort Boek/Ziekte/Stijl:

“Waarom heb je het mij niet gezegd?” ‘Wat, mam?’ ‘Dat ik dement ben!’ K..... ‘Hoe weet je dat?’ ‘Dat hebben ze mij hier gezegd. Claudia, ik heb het nog zo gezegd, dat ik dan dood wil. Dan wil ik met jullie erbij sterven, dat heb ik gezegd.’ ‘Ja, dat weet ik, dat hebben we beloofd mam, dat heb ik beloofd!’ (covertekst)

Een verslag van de laatste twee maanden van het leven van een sterke dementerende vrouw, verteld vanuit het perspectief van haar dochter. Met een nawoord van Claudia's moeder opgetekend door een interviewster. Boek van 151 pagina.

Covertekst: 'Een euthanasieverklaring of een levenstestament is niets meer waard zodra iemand dement is. Wilsonbekwaam. Beslissingsonbevoegd, dat zijn dementen die in een gesloten inrichting verzeild zijn geraakt. Zo wordt het verteld aan de familie. Mijn moeder wilde dood als ze ons niet meer herkende, als ze volledig afhankelijk was en als er geen hoop meer was op verbetering. En wij, haar kinderen zouden daarvoor zorgen.'

Over de schrijfster:

Claudia Roskam werkte als biologe, mondhygiëniste, docent, communicatieadviseur en tuinontwerpster. Zie ook: <https://www.linkedin.com/in/claudiaroskam> 'In 2015 stierf mijn demente moeder dmv euthanasie, ondanks dat zij in haar stadium van dementie eigenlijk wilsonbekwaam verklaard zou zijn. Door haar ijzeren wil kon zij de door haar zo gewilde euthanasie verkrijgen. Over haar laatste 2 maanden schreef ik het boek Bitterballen.'

Wat viel op:

Hoe de kinderen zelf hun moeder proberen te steunen, het leven van hun moeder dragelijker te maken ook binnen het verpleeghuis, tegen de zin van de hulpverleners. Ze organiseren dagelijkse afleiding in de vorm van dagbesteding in andere tehuizen. Dat de euthanasie plaats kan vinden ook omdat moeder, ook al is zij regelmatig verward toch duidelijk verwoordt tegen meerdere artsen wat haar wil is. Ze kan haar redenen goed omschrijven en de consequenties overzien. Met steun van haar kinderen krijgt zij de euthanasie voor elkaar en sterft ze, in het bijzijn van haar zoon en dochter.

Recensies/Extra:

<http://beuningemagazine.nl/dement-verklaard-en-dan> '(...)Thema's in dit boek zijn niet alleen ouder worden, dementie, euthanasie, zelfdoding, maar ook communicatie, de wijze waarop zorg wordt ervaren, het verschil in benadering van artsen, oorlogstrauma's van de moeder, verdwijnen uit je geschiedenis, de omslag naar het waarden van de moeder door de dochter. En hoever een dochter zou willen gaan om de laatste wil van de moeder te vervullen. (...)De kinderen hebben tot dan toe altijd

gehoord dat dat niet mogelijk is voor een demente: die is wilsonbekwaam en beslissingsonbevoegd. De zorg geeft ook aan dat de geriater hier nooit mee zal instemmen. Maar de moeder is krachtig en verwoordt telkenmale tegen meerdere artsen wat haar wil is, kan de redenen goed omschrijven en de consequenties overzien. Gesteund door haar kinderen krijgt zij de euthanasie voor elkaar en sterft ze, in het bijzijn van zoon en dochter.'

bol.com: revw 70+ jaar: 'Dit boek waagt zich in de actuele discussie omtrent dementie en euthanasie. Hier wordt niet het proces van de ziekte en het toenemende verval verteld; hier geen "en toen" + "en toen"; geen vóór of tegen euthanasie in het algemeen. Op elke bladzij staan korte schetsen van dagelijkse momenten in het leven van een 90jarige vrouw die blind is en dementeert, maar zich te gelijker tijd heus wel bewust is van haar situatie én van haar euthanasiewens; --- en elke schets is veelzeggend, - pars pro toto. (...) het is een boek dat wil veranderen. (...) Het boek pleit voor het recht van een wilsbekwame persoon om, in een uitzichtloze situatie, definitieve beslissingen over haar leven en sterven te nemen en te laten realiseren, en voor het recht, om ook in een staat van dementie als persoon geacht te worden.

7ender 60-69 jaar: 'Een mooi verslag van ervaringen en herkenbaar voor velen die dezelfde situatie hebben meegemaakt. Bij mijzelf kwamen de herinneringen aan de lijdensweg van mijn demente moeder boven met alle emoties. Helaas is al lange tijd de menselijke maat in de zorg verloren gegaan. (...) Ik ben zeer positief over het boek en ik hoop dat het bijdraagt aan een verandering zodat de patiënt / cliënt weer als mens wordt beschouwd en niet als winst genererend onderdeel van een "proces industrie".

<https://www.youtube.com/watch?v=CNbCRdfWdl8>
www.oudehelden.nu/